

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI ȘI
PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POS DRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
CERCETĂRII
TINERETULUI
ȘI SPORTULUI
OIPOSDRU

UNIVERSITATEA DE ȘTIINȚE
AGRICOLE ȘI MEDICINĂ VETERINARĂ
'ION IONESCU DE LA BRAD' DIN IAȘI

Investește în oameni!

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007 – 2013

Axa prioritară: 1 - Educația și formarea profesională în sprijinul creșterii economice și dezvoltării societății bazate pe cunoaștere

Domeniul major de intervenție: 1.2 "Calitate în învățământul superior"

Titlul proiectului: "Rețea de colaborare universitară online în scopul dezvoltării capacității de a furniza competențe și competitivitate pentru piața muncii"

Cod Contract: POSDRU/86/1.2/S/62723

Beneficiar: Universitatea de Științe Agricole și Medicină Veterinară „Ion Ionescu de la Brad” Iași

RAPORT TEHNIC

STABILIREA PUNCTELOR DE REFERINȚĂ ȘI CREAREA INSTRUMENTELOR, METODOLOGIILOR PENTRU ÎNTOCMIREA STANDARDULUI, INCLUSIV ASIGURAREA COMPATIBILITĂȚII ȘI COMPARABILITĂȚII CU STANDARDELE INTERNAȚIONALE DE REFERINȚĂ

Activitatea 7. Stabilirea punctelor de referință și crearea instrumentelor, metodologiilor pentru întocmirea standardului, inclusiv asigurarea compatibilității și comparabilității cu standardele internaționale de referință

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
CERCETĂRII
TINERETULUI
ȘI SPORTULUI

OIPOSDRU

UNIVERSITATEA DE ȘTIINȚE
AGRICOLE ȘI MEDICINĂ VETERINARĂ
"ION IONESCU DE LA BRAD" DIN IASI

RAPORT TEHNIC

STABILIREA PUNCTELOR DE REFERINȚĂ ȘI CREAREA INSTRUMENTELOR, METODOLOGIILOR PENTRU ÎNTOCMIREA STANDARDULUI, INCLUSIV ASIGURAREA COMPATIBILITĂȚII ȘI COMPARABILITĂȚII CU STANDARDELE INTERNAȚIONALE DE REFERINȚĂ

Programul:	Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007- 2013
Nr. contract:	POSDRU 86/1.2/S/62723
Cod proiect:	ID 62723
Titlul proiectului:	<i>Rețea de colaborare universitară online în scopul dezvoltării capacității de a furniza competențe și competitivitate pentru piața muncii</i>
Coordonator:	Universitatea de Științe Agricole și Medicină Veterinară "Ion Ionescu de la Brad" Iași
Parteneri implicați în activitate:	P1 - Universitatea de Științe Agricole și Medicină Veterinară București P2- P2 - Universitatea de Științe Agricole și Medicină Veterinară Cluj- Napoca P3 – Universitatea de Științe Agricole și Medicină Veterinară a Banatului Timișoara P4 SIVCO Romania SA București
Activitatea:	A7. Stabilirea punctelor de referință și crearea instrumentelor, metodologiilor pentru întocmirea standardului, inclusiv asigurarea compatibilității și comparabilității cu standardele internaționale de referință

2010

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
CERCETĂRII
TINERETULUI
ȘI SPORTULUI

OIPOSDRU

UNIVERSITATEA DE ȘTIINȚE
AGRICOLE ȘI MEDICINĂ VETERINARĂ
"ION IONESCU DE LA BRAD" DIN IAȘI

CUPRINS

Pagina de gardă	1
Cuprins	2
Autori și contributori	3
CAP. I INTRODUCERE	4
CAP. II PUNCTE DE REFERINȚĂ	6
CAP. III INSTRUMENTE DE LUCRU	8
CAP. IV ELABORAREA METODOLOGIEI	9
4.1. Standarde, criteriile și indicatori de performanță	10
4.1.1. Standarde ARACIS	10
4.1.2. Standarde, criteriile, cerințe / indicatori de referință	11
4.2. Elaborare standard de calitate pe baza criteriilor, standardelor și indicatorilor de referință	13
4.3. Niveluri de performanță benchmark	23
4.4. Rețea de colaborare on line și utilizare platformă eLearning	23
CAP.V COMPATIBILITATEA ȘI COMPARABILITATEA CU STANDARDE INTERNAȚIONALE DE REFERINȚĂ	25
CAP.VI CONCLUZII FINALE	28
Bibliografie	30

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
CERCETĂRII
TINERETULUI
ȘI SPORTULUI
CIPOSDRU

UNIVERSITATEA DE ȘTIINȚE
AGRICOLE ȘI MEDICINĂ VETERINARĂ
"ION IONESCU DE LA BRAD" DIN IAȘI

Autori și contribuitori:

Manager proiect: Prof. Dr. Doina Carmenica JIȚĂREANU

Coordonator dezvoltare curriculară și conținut științific de curs: Prof. Dr. Vasile VÎNTU

Responsabil dezvoltare curriculară și conținut științific de curs: Prof. Dr. Valeriu V. COTEA

Responsabil dezvoltare curriculară și conținut științific de curs: Stejărel BREZULEANU

Experți strategii și programe de studiu: Prof. Dr. Constantin LEONTE

Experți strategii și programe de studiu: Florica HARAGA

Experți strategii și programe de studiu: Prof. Dr. Benonie PĂȘĂRIN

Experți strategii și programe de studiu: Florin PARFENIE

Coordonator pentru asigurarea calității: Aurel CHIRAN

Coordonator/Expert strategii și programe de studiu: Conf. dr. Vasilica STAN

Expert strategii și programe de studiu: Prof. dr. Manuela MILITARU

Responsabil dezvoltare curriculară și conținut științific de curs: Conf. dr. Ionela DOBRIN

Responsabil dezvoltare curriculară și conținut științific de curs: Conf. dr. Georgeta DINIȚĂ

Coordonator/Expert strategii și programe de studiu: Prof. univ. Dr. Doru PAMFIL

Responsabil dezvoltare curriculară și conținut științific de curs: Cornel CĂȚOI

Responsabil dezvoltare curriculară și conținut științific de curs: Roxana Mirela VIDICAN

Coordonator/Expert strategii și programe de studiu: Florin SALA

Responsabil dezvoltare curriculară și conținut științific de curs: Radu Liviu SUMALAN

Responsabil dezvoltare curriculară și conținut științific de curs: Ionel SAMFIRA

Universitatea de Științe Agricole și Medicină Veterinară „Ion Ionescu de la Brad” Iași

Universitatea de Științe Agricole și Medicină Veterinară „Ion Ionescu de la Brad” Iași

Universitatea de Științe Agricole și Medicină Veterinară „Ion Ionescu de la Brad” Iași

Universitatea de Științe Agricole și Medicină Veterinară „Ion Ionescu de la Brad” Iași

Universitatea de Științe Agricole și Medicină Veterinară „Ion Ionescu de la Brad” Iași

Universitatea de Științe Agricole și Medicină Veterinară „Ion Ionescu de la Brad” Iași

Universitatea de Științe Agricole și Medicină Veterinară „Ion Ionescu de la Brad” Iași

Universitatea de Științe Agricole și Medicină Veterinară „Ion Ionescu de la Brad” Iași

Universitatea de Științe Agricole și Medicină Veterinară „Ion Ionescu de la Brad” Iași

Universitatea de Științe Agronomice și Medicină Veterinară București

Universitatea de Științe Agronomice și Medicină Veterinară București

Universitatea de Științe Agronomice și Medicină Veterinară București

Universitatea de Științe Agronomice și Medicină Veterinară București

Universitatea de Științe Agricole și Medicină Veterinară Cluj - Napoca

Universitatea de Științe Agricole și Medicină Veterinară Cluj

Universitatea de Științe Agricole și Medicină Veterinară Cluj

Universitatea de Științe Agricole și Medicină Veterinară a Banatului Timisoara

Universitatea de Științe Agricole și Medicină Veterinară a Banatului Timisoara

Universitatea de Științe Agricole și Medicină Veterinară a Banatului Timisoara

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
CERCETĂRII
TINERETULUI
ȘI SPORTULUI

CIPOSDRU

UNIVERSITATEA DE ȘTIINȚE
AGRICOLE ȘI MEDICINĂ VETERINARĂ
"ION IONESCU DE LA BRAD" DIN IAȘI

CAP. I INTRODUCERE

Accesul la educație și formare de înaltă calitate este fundamental pentru afirmarea Europei ca societate a cunoașterii și ca actor de importanță majoră pe scena unei economii mondiale globalizate. Politica în materie de educație este stabilită de fiecare stat membru în parte.

Trecerea la economia cunoașterii, era digitală cu specificul său tehnologic, întreaga noastră tranziție civică și politică, presiunea tot mai multor persoane de a accede în învățământul superior confruntă universitățile cu noi cerințe. În acest context este nevoie de o nouă abordare universitară.

În condițiile globalizării, integrării economice și mobilității academice și profesionale sporite, devine tot mai mare necesitatea recunoașterii calificărilor în afara țării care le acordă. Prestarea „fără frontiere” de învățământ superior determină o creștere a importanței asigurării transfrontaliere a calității învățământului universitar românesc.

Asigurarea calității învățământului superior se află în centrul eforturilor de construire a unui Spațiu european al învățământului superior coerent, compatibil și atrăgător, în conformitate cu obiectivele procesului paneuropean de la Bologna. În ultimul deceniu, în Europa și în întreaga lume a crescut interesul față de asigurarea calității învățământului superior.

Politicile și strategiile de asigurare a calității în sistemul național de învățământ din România au ca reper permanent corelarea cu *orientările și acțiunile promovate la nivel european și mondial*, în consens cu recomandările Asociației Europene pentru Asigurarea Calității în Învățământul Superior (EURASHE, www.eurashe.eu), recomandări care au fost însușite de Conferința Ministerială de la Bergen (19-20 mai 2005). În cadrul Strategiei de la Lisabona, Comisia Europeană face apel la modernizarea programei, precum și la o finanțare și o gestionare mai bună a învățământului superior. Strategia confirmă importanța reformelor Bologna, inclusiv în ceea ce privește asigurarea calității.

Conform raportului CE, standardele și orientările europene ar putea fi dezvoltate în continuare, pentru a spori coordonarea asigurării calității cu dezvoltarea Spațiului european al învățământului superior. Acest exercițiu va trebui să implice agenții și alte

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
CERCETĂRII
TINERETULUI
ȘI SPORTULUI

CIPOSDRU

UNIVERSITATEA DE ȘTIINȚE
AGRICOLE ȘI MEDICINĂ VETERINARĂ
"ION IONESCU DE LA BRAD" DIN IASI

părți interesate în asigurarea calității în cadrul procesului Bologna. O astfel de evoluție ar putea lua în considerare următoarele trei aspecte:

- Respectarea structurii principale (trei cicluri) drept cerință de bază pentru calitate în Spațiul european al învățământului superior. Aceasta ar fi în conformitate cu Cadrul european al calificărilor (EQF) și Cadrul de calificări al Spațiului european al învățământului superior adoptat în 2005. Ar trebui să se facă o referire mai clară în orientări la Suplimentul la diplomă și la ECTS, având în vedere că acestea nu sunt complet puse în aplicare în majoritatea țărilor.
- În Spațiul european al învățământului superior, standardele de calitate ar trebui să cuprindă priorități cum ar fi capacitatea de obținere a unui loc de muncă și mobilitatea (în concordanță cu ținta stabilită pentru mobilitate în Comunicatul 2009 al miniștrilor Bologna).
- Standardele sistemelor interne de asigurare a calității din instituțiile de învățământ superior ar putea figura, de asemenea, în alte dimensiuni cheie, cum ar fi calitatea serviciilor pentru studenți în general, orientarea pentru carieră / obținere a unui loc de muncă pentru studenți și absolvenți, dezvoltarea capacității de gestionare financiară și punerea în aplicare a Cartei europene pentru cercetători și a Codului de conduită pentru recrutarea cercetătorilor.

Sistemul educațional românesc, ca orice alt sistem de educație din lume, nu poate evolua ca sistem închis, inflexibil la cerințele în creștere ale beneficiarilor acestuia, la provocările actuale, dar și la evoluțiile specifice spațiului european, în domeniul educației. În acest context se impune, de urgență, implementarea unor procese de îmbunătățire bazate pe modele, mecanisme, concepte și reguli stabile, validate și general acceptate, ținându-se cont, în același timp, de condițiile reale și specifice în care evoluează învățământul românesc, cu destinație precisă în ceea ce privește asigurarea reală a calității educației furnizate.

CAP. II PUNCTE DE REFERINȚĂ

În elaborarea metodologiei și determinarea instrumentelor necesare pentru întocmirea standardului de calitate, inclusiv asigurarea compatibilității și comparabilității

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
CERCETĂRII
TINERETULUI
ȘI SPORTULUI

CIPOSDRU

UNIVERSITATEA DE ȘTIINȚE
AGRICOLE ȘI MEDICINĂ VETERINARĂ
"ION IONESCU DE LA BRAD" DIN IASI

cu standardele internaționale de referință, s-au utilizat următoarele documente de referință:

➤ Acte legislative românești:

- Legea asigurării calității educației nr. 87/ 2006 (de aprobare a OUG nr. 75/ 2005);
- Hotărâre de Guvern nr. 1175/ 2006 - privind organizarea studiilor universitare de licență și aprobarea listei domeniilor și specializărilor din cadrul acestora;
- Hotărâre de Guvern nr. 404/ 2006 - privind organizarea și desfășurarea studiilor universitare - Hotărâre de Guvern nr. 21/10.01.2007 - ce aprobă standardele de autorizare, respectiv standardele de acreditare și evaluare periodică a unităților de învățământ preuniversitar;
- Hotărâre de Guvern nr. 22/ 2007 – ce aprobă Metodologia de evaluare instituțională în vederea autorizării, acreditării și evaluării periodice a organizațiilor furnizoare de educație;
- Ordinul MECI nr. 3928/ 2005 - privind asigurarea calității serviciilor educaționale în instituțiile de învățământ superior;
- Hotărârea Guvernului nr. 1418 / 2006 pentru aprobarea Metodologiei de evaluare externă, a standardelor, a standardelor de referință și a listei indicatorilor de performanță a Agenției Române de Asigurare a Calității în Învățământul Superior;
- H.G. nr. 404/2006, privind organizarea studiilor universitare de master;
- HG nr. 1175/9.09.2006, privind organizarea studiilor universitare de licență și aprobarea listei domeniilor și specializărilor din cadrul acestora;
- Ordinul Ministerului Educației și Cercetării nr. 3617/2005, referitor la aplicarea generalizată a Sistemului European de Credite Transferabile;

➤ Standarde:

- Standarde ARACIS pentru funcționare provizorie elaborate și aprobate în conformitate cu Standardele și Liniile Directoare pentru Asigurarea Calității în Spațiul European de Învățământ Superior (Bergen, 2005) adoptate de miniștrii responsabili de învățământul superior din țările Bologna;

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
CERCETĂRII
ȘI SPORTULUI

OIPOSDRU

UNIVERSITATEA DE ȘTIINȚE
AGRICOLE ȘI MEDICINĂ VETERINARĂ
"ION IONESCU DE LA BRAD" DIN IASI

- Standardele de acreditare și evaluare periodică ARACIS raportate la ENQA report on Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area (Standarde și orientări pentru Asigurarea calității în Spațiul European al Învățământului Superior) care creionează un sistem comun de management al calitatii la nivelul învățământului superior european. Menționăm în acest sens și activitatea Rețelei Europene pentru Asigurarea Calității în Învățământul Superior (ENQA);
- Standarde de referință care pot fi utilizate pentru măsurarea nivelului calității furnizate de instituțiile de învățământ:
 - ✓ Standarde și linii directoare pentru acreditarea agențiilor pentru Învățământul ingineresc – ENAEE - Standards and Guidelines for Accreditation Agencies;
 - ✓ SR EN ISO 9001:2008 Sistemul de Management al Calității. Cerințe: Standardul promovează adoptarea unei abordări a managementului calității bazate pe proces în elaborarea, implementarea și îmbunătățirea eficacității sistemului de management al calității, în vederea creșterii satisfacției clientului prin îndeplinirea cerințelor acestuia;
 - ✓ SR EN ISO 9004:2010, Managementul performanțelor durabile ale unei organizații. Abordarea managementului calității;
 - ✓ ISO 10015/ 2000 – Managementul calității – Linii directoare pentru instruire;
 - ✓ ISO IWA 2/ 2003 – Sistemul de management al calității- Ghid pentru aplicarea ISO 9001/2000 în educație;
 - ✓ ISO 19011/2003 – Ghid pentru auditarea sistemelor de management al calității și/sau al mediului;
 - ✓ EFQM – Modelul de Excelență. Modelul admite abordări variate pentru obținerea de rezultate excelente sub toate aspectele și se bazează pe următoarea premiză: Leadership-ul companiei pune bazele Politicii și Strategiei, iar acestea sunt implementate prin Oameni, Parteneriate și Resurse și Procese, în scopul obținerii de Rezultate Excelente, atât în domeniile performanțelor cheie, cât și

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
CERCETĂRII
TINERETULUI
ȘI SPORTULUI

OPOSDRU

UNIVERSITATEA DE ȘTIINȚE
AGRICOLE ȘI MEDICINĂ VETERINARĂ
"ION IONESCU DE LA BRAD" DIN IASI

cu privire la Clienți, Personal și Impactul asupra Societății. Raport proiect subactivitatea A5.1.”Consultarea standardelor internaționale în domeniu”;

- Rapoarte elaborate în cadrul proiectului la activitățile A5 și A6 :
 - Raport A5.2 „Raport diagnostic pentru programele de masterat derulate de universitățile de științe agricole și medicină veterinară, partenere în proiect”;
 - Raport tehnic A5.3. „Formularea de recomandări pentru realizarea unui standard de calitate la nivelul rețelei ;
 - Studiu A6.1.” Consultări cu mediul de afaceri – studiu pentru adaptarea activității de master la cerințelor pieței muncii (a mediului de afaceri)”;
 - Studiu A6.2. „Studiu necesar actualizării ofertelor de studiu: Identificarea cunoștințelor și competențelor necesare unui absolvent pentru integrarea ușoară pe piața muncii”;
 - Manual A6.3. „Manual de bune practici pentru programele de studii universitare tip master”.
- Alte documente de referință, menționate în capitolul bibliografie .

CAP. III INSTRUMENTE DE LUCRU

Instrumentele utilizate în elaborarea prezentului document sunt:

- standarde de autorizare / acreditare ARACIS care reprezintă nivelul minimal de calitate pentru furnizorul de educație, pentru ca acesta să devină parte integrantă, cu drepturi depline, în sistemul național de învățământ.
- Standarde de referință care reprezintă, conform legii, descrierea cerințelor care definesc un nivel optimal de realizare a unei activități de către o organizație furnizoare de educație, pe baza bunelor practici existente la nivel național, european sau mondial;
- Criterii: set de standarde care se referă la un aspect fundamental de organizare și funcționare a unui furnizor de educație / unitate / instituție furnizoare de educație în procesul autorizării de funcționare provizorie / acreditării / evaluării și asigurării calității. Ele se referă la fiecare dintre

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
CERCETĂRII
ȘI SPORTULUI

OPOSDRU

UNIVERSITATEA DE ȘTIINȚE
AGRICOLE ȘI MEDICINĂ VETERINARĂ
"ION IONESCU DE LA BRAD" DIN IASI

cele trei domenii stabilite prin lege și reprezintă aspectele fundamentale de organizare și funcționare a unei organizații furnizoare de educație. Fiecărui criteriu îi corespunde un set de standarde, iar fiecărui standard îi corespund indicatori specifici de performanță;

- Indicatori de performanță definiți în lege ca instrumente de măsurare a gradului de realizare a unei activități desfășurate de o organizație furnizoare de educație (servicii); Valorile indicatorilor de performanță ai unui standard variază de la nivelul minim acceptabil, în funcție de care se conferă statutul de autorizare, respectiv de acreditare sau se menține acest statut, până la un nivel de referință pe care fiecare instituție îl adoptă în mod independent, inclusiv pe baza comparării sale cu alte instituții similare din țară sau din străinătate „benchmark”;
- Niveluri de performanță (benchmark): standarde, puncte de referință sau criterii în funcție de care poate fi măsurată, calculată, evaluată calitatea unui lucru sau rezultatele unei activități anume. Termenul semnifică o măsură a performanței practicilor pozitive. Existența benchmark-ului este un pas necesar în procesul general de stabilire a nivelurilor de performanță.
- Bune practici: metodă superioară care implică o gamă acceptată de practici sigure și rezonabile ce au ca rezultat o performanță îmbunătățită a instituției de învățământ superior sau a programului, recunoscută de obicei ca fiind “mai bună” de către celelalte organizații. O bună practică nu reprezintă neapărat un exemplu sau o metodă absolută a cărei aplicare asigură îmbunătățirea performanței unei instituții de învățământ superior sau unui program; ci mai degrabă se referă la identificarea celei mai bune abordări a unei anumite situații;

CAP. IV ELABORAREA METODOLOGIEI

Scopul prezentului studiu este de a descrie metodologia necesară întocmirii unui standard de calitate, pentru programele de studii în specializarea vizată.

Programele de studii universitare trebuie să țină seama de exigențele pe care le ridică, în fața absolvenților, schimbările și transformările ce se înregistrează în toate

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
CERCETĂRII
TINERETULUI
ȘI SPORTULUI

OIPOSDRU

UNIVERSITATEA DE ȘTIINȚE
AGRICOLE ȘI MEDICINĂ VETERINARĂ
"ION IONESCU DE LA BRAD" DIN IASI

componentele economice, sociale, politice, științifice, tehnologice și culturale ale societății contemporane devenită în mare măsură, o societate a cunoașterii și informatizării.

Programele trebuie proiectate, implementate și realizat potrivit cerințelor normative ale legislației naționale de învățământ dar trebuie aliniat la cerințe superioare de calitate pentru a asigura competitivitatea universităților în plan european și la cerințele clienților și partenerilor sociali. Ele urmăresc asigurarea cunoștințelor, abilităților și competențelor specifice, corespunzătoare calificărilor profesionale solicitate de stadiul actual și de perspectivele evoluției societății în contextul globalizării.

În același timp, programele de studiu urmăresc să asigure compatibilitatea studiilor oferite cu planurile și programele de studii din celelalte state ale Uniunii Europene și din alte state ale lumii, potrivit sistemului european de credite transferabile. Prin conținutul lor, problemele de studiu vizează asigurarea unei solide pregătiri de specialitate, teoretice, practice și aplicative, armonioase, care să le permită studenților și absolvenților facultăților universității să se integreze corespunzător în viața profesională activă și să participe eficient la viața socială și practică.

4.1. Standarde, criterii și indicatori de performanță

4.1.1. Standarde ARACIS

Pentru autorizarea / acreditarea programelor de studii de masterat , domeniile, criteriile, standardele și indicatorii de performanță sunt menționate în **Metodologia** privind asigurarea calității, autorizarea de funcționare provizorie și acreditarea în învățământul superior elaborată de Agenția Română pentru Asigurarea Calității în Învățământul Superior și se aplică de către toate instituțiile de învățământ superior, atât pentru obținerea autorizării de funcționare provizorie sau acreditării cât și pentru autoevaluarea calității activităților educaționale. Elementele precizate în **Metodologia ARACIS** , au un caracter de obligativitate, însă reprezintă valori minime pentru spiritul și practica asigurării calității învățământului superior. Criteriile, standardele și indicatorii de performanță sunt aplicate în asigurarea calității și în acreditare. Ele sunt utilizate de instituțiile de învățământ superior și de ARACIS, după cum urmează:

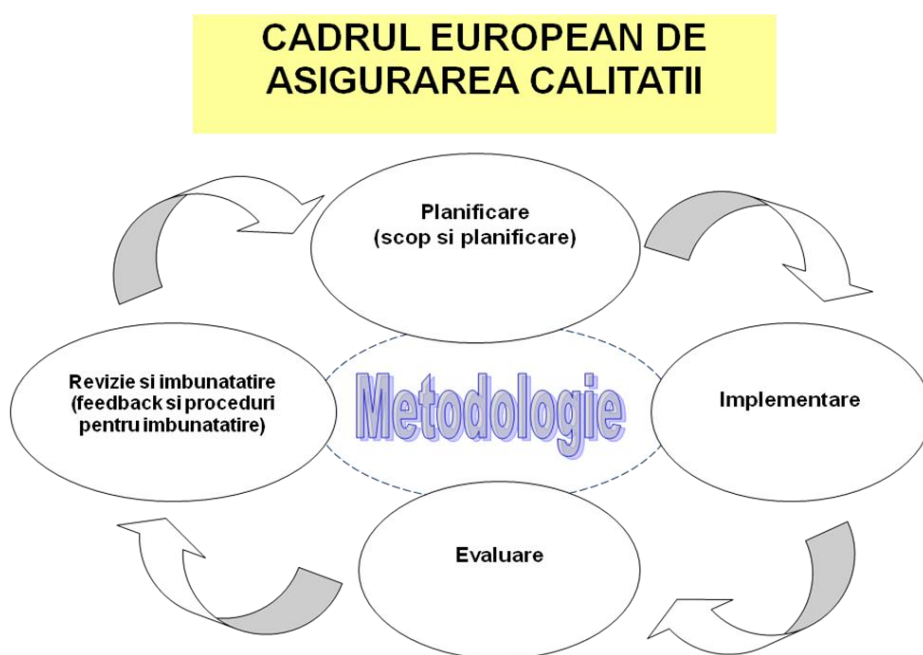
- reprezintă baza de referință pentru managementul calității din instituțiile de învățământ superior;
- oferă cadrul de construcție a bazelor de date și informații pe care instituțiile le pot utiliza pentru monitorizarea internă și demonstrarea externă a stării asigurării calității academice;
- sunt utilizate de către ARACIS în procesul de evaluare și asigurare externă a calității, în vederea acreditării și a dezvoltării unei culturi a calității.

4.1.2. Standarde, criteriile , cerințe / indicatori de referință

Standardele ARACIS au la bază un set de criterii și indicatori de performanță minimali care stau la baza aprecierii în general a instituției de învățământ superior (în acest caz) privită însă mai ales prin prisma procesului educațional.

Standardele de referință și conceptul TQM introduc criterii noi de management al calității la nivel organizațional / instituțional.

În România în general, aplicarea standardelor nu mai este obligatorie, întrucât toate standardele sunt facultative (voluntare), cu excepția cazului când “aplicarea unui standard național poate deveni obligatorie, în totalitate sau în parte, pe întreg teritoriul,

(standardele ARACIS).

pe plan zonal sau pe plan local, numai conform prevederilor unei reglementări tehnice adoptate în cazul în care considerente de ordin public fac necesară o asemenea măsură prin decizia unei „autorități naționale”

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
CERCETĂRII
TINERETULUI
ȘI SPORTULUI

CIPOSDRU

UNIVERSITATEA DE ȘTIINȚE
AGRICOLE ȘI MEDICINĂ VETERINARĂ
"ION IONESCU DE LA BRAD" DIN IASI

Aplicarea standardelor de referință este deci voluntară dar necesară pentru a asigura integrarea universităților în Spațiul European al Învățământului Superior, creșterea competitivității acestora în plan european dar mai ales formarea de absolvenți care dețin cunoștințe și competențe care le asigură integrarea facilă pe piața forței de muncă.

Prezenta metodologie ia în considerare următoarele standarde de referință:

- Standarde și linii directoare, cerințe pentru acreditarea agențiilor pentru Învățământul ingineresc – ENAEE - Standards and Guidelines for Accreditation Agencies;
- Standardul referențial de management al calității, SREN ISO 9001:2008 mecanism instituțional de asigurare și management al calității și principiile de Management al Calității, instrumente manageriale în administrarea unei organizații:
 - ✓ Orientarea către client;
 - ✓ Leadership;
 - ✓ Implicarea personalului;
 - ✓ Abordarea bazată pe proces;
 - ✓ Abordarea managementului ca sistem;
 - ✓ Îmbunătățirea continuă a produselor și serviciilor;
 - ✓ Abordarea bazată pe fapte în luarea deciziilor;
 - ✓ Relații reciproc avantajoase cu furnizorul.
- Conceptul TQM, Managementul calității totale (Total Management Quality) și Conceptele Fundamentale ale Excelenței;
 - ✓ Orientarea către Rezultate: obținerea de rezultate care încântă toate părțile interesate ale organizației;
 - ✓ Orientarea către Client: creare de valoare sustenabilă pentru clienți;
 - ✓ Leadership și Perseverență: leadership vizionar, charismatic și perseverent;
 - ✓ Management bazat pe Procese și Date: gestionarea organizației cu ajutorul unui set de sisteme, procese și date interdependențe și relaționate;
 - ✓ Implicarea și Dezvoltarea Personalului: maximizarea contribuției angajaților prin implicarea și dezvoltarea lor;

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
CERCETĂRII
TINERETULUI
ȘI SPORTULUI

CIPOSDRU

UNIVERSITATEA DE ȘTIINȚE
AGRICOLE ȘI MEDICINĂ VETERINARĂ
"ION IONESCU DE LA BRAD" DIN IASI

- ✓ Învățare, Inovare și Îmbunătățire continuă: punerea în discuție a situației existente și punerea în practică a schimbării prin învățare, inovare și valorificarea oportunităților de îmbunătățire;
- ✓ Dezvoltarea Parteneriatelor: dezvoltarea și menținerea parteneriatelor care aduc valoare adăugată;
- ✓ Responsabilitate Socială: trecerea dincolo de cerințele minime legale de operare a companiei și efortul de a înțelege și de a răspunde la așteptările părților interesate din societate.

4.2. Elaborare standard de calitate pe baza criteriilor, standardelor și indicatorilor de referență

Noile concepte de calitate și standardele asociate trebuie integrate în **sisteme evolutive de management al calității în educație**. Acest proces implică o abordare integrativă a managementului calității, care include aspectele cheie ale sistemului cum ar fi:

- ✓ managementul organizațional bazat pe leadership;
- ✓ orientarea către client;
- ✓ performanțele generale ale organizației;
- ✓ managementul resurselor umane în general (nu numai al personalului didactic), implicarea și dezvoltarea personalului, asigurarea și evaluarea satisfacției angajaților;
- ✓ managementul informațiilor;
- ✓ dezvoltarea parteneriatelor;
- ✓ valorificarea oportunităților de îmbunătățire;
- ✓ responsabilitate socială.

Prezenta metodologie introduce criterii, indicatori minimali și indicatori de referință noi față de standardul de calitate utilizat de ARACIS pentru acreditare / autorizare / evaluare sau de instituțiile de învățământ superior pentru autoevaluare.

Domeniile, criteriile, standardele și indicatorii de performanță aplicați în asigurarea calității și în acreditare sunt prezentați în continuare. Fiecare din cele trei

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
CERCETĂRII
TINERETULUI
ȘI SPORTULUI

OIPOSDRU

UNIVERSITATEA DE ȘTIINȚE
AGRICOLE ȘI MEDICINĂ VETERINARĂ
"ION IONESCU DE LA BRAD" DIN IASI

domeniul privind asigurarea calității este asociat cu un set de standarde, iar fiecărui standard îi corespund indicatori specifici de performanță. Cerințele sau valorile unui indicator de performanță variază de la nivelul minim (Min) obligatoriu la un nivel de referință (Ref.) recomandat, pentru care instituția poate opta sau poate să-și stabilească un nivel superior acestuia prin propriile standarde de referință.

Propunerile de îmbunătățire sunt marcate în culoarea albastră

Domeniul A: Capacitatea instituțională

Criteriul A.1 – Structurile instituționale, administrative și manageriale

Universitatea își formulează misiunea și obiectivele în concordanță cu un set de valori de referință, astfel încât să se individualizeze în sistemul de învățământ superior și să se afirme ca o instituție autonomă, care produce și transmite cunoașterea, în concordanță cu valorile libertății academice și ale integrității etice. Universitatea își susține activitățile de realizare a obiectivelor fixate printr-o structură instituțională, administrativă și managerială corespunzătoare.

Standarde (S) și indicatori de performanță (IP)

S.A.1.1 Misiune, obiective și integritate academică

Instituția formulează propria misiune și stabilește obiectivele pe care le urmărește în concordanță cu un set de valori de referință. Instituția poate dovedi că respectă și apără libertatea academică a personalului și studenților și funcționează în condiții de autonomie universitară și de responsabilitate și răspundere publică pentru educația oferită și resursele utilizate în acest scop. **Instituția este orientată către clienți, parteneri și furnizori.**

Indicatori de performanță

IP.A. 1.1.1. Misiune și obiective

IP.A. 1.1.2. Integritate academică

IP.A. 1.1.3. Răspundere și responsabilitate publică

IP.A. 1.1.4. Orientare către client: Conducerea instituției se asigură că cerințele clientului și părților interesate sunt determinate și satisfăcute.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
CERCETĂRII
TINERETULUI
ȘI SPORTULUI

OIPOSDRU

UNIVERSITATEA DE ȘTIINȚE
AGRICOLE ȘI MEDICINĂ VETERINARĂ
"ION IONESCU DE LA BRAD" DIN IASI

S.A.1.2. Organizarea și Managementul instituției.

Instituția are un sistem de conducere universitară coerent, integrat și transparent și care se bazează pe un management eficace și eficient, adaptat misiunii și obiectivelor asumate.

Indicatori de performanță

IP.A. 1.2.1. Sistemul de conducere

IP.A. 1.2.2. Management strategic

IP.A. 1.2.3. Administrație eficace

IP.A. 1.2.4. Calitatea structurii organizationale a institutiei; concordanța dintre structura adoptată și funcționarea institutiei;

IP.A. 1.2.5. Calificarea, competența și experiența membrilor organelor de conducere a unității și a compartimentelor sale;

IP.A. 1.2.6. Capacitatea managementului de a interpreta corect legile care afectează organizația, de a lua decizii, de a planifica actele proprii și ale altora;

IP.A. 1.2.7. Calitatea comunicării dintre diferitele organisme de conducere, corpul profesoral, administrativ și studenți.

IP.A. 1.2.8. Modalitățile de îndeplinire a rolurilor manageriale, comportamentele și stilurile manageriale, relevanța lor pentru realizarea misiunii, obiectivelor și asigurarea performanței unității;

IP.A. 1.2.9. Modalitățile de lucru, competența și eficiența activității serviciilor administrative și tehnice;

IP.A. 1.2.10. Managerii se implică personal în relațiile cu clienții (inclusiv studenții), furnizorii și alte organizații;

Criteriul A.2 - Baza materială

S.A. 2.1. Patrimoniul, dotare, resurse financiare alocate

Universitatea dispune de acel patrimoniu care contribuie în mod eficace la realizarea misiunii și obiectivelor fixate.

Indicatori de performanță

IP.A. 2.1.1. Spații de învățământ, cercetare și pentru alte activități

IP.A. 2.1.2. Dotare

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
CERCETĂRII
TINERETULUI
ȘI SPORTULUI

CIPOSDRU

UNIVERSITATEA DE ȘTIINȚE
AGRICOLE ȘI MEDICINĂ VETERINARĂ
"ION IONESCU DE LA BRAD" DIN IAȘI

IP.A. 2.1.3. Resurse financiare

IP.A. 2.1.4. Sistemul de acordare a burselor și altor forme de sprijin material pentru studenți

Domeniul B : Eficacitate educațională

Universitatea organizează activitățile de predare, în termenii rezultatelor de învățare, și activitățile de cercetare, prin raportare la performanțele de dezvoltare și transfer ale cunoașterii și tehnologiei. Acest domeniu de evaluare a calității academice vizează **procesele** de predare, învățare și cercetare și **rezultatele** obținute, în vederea stabilirii nivelului eficacității educaționale.

Standarde (S) și indicatori de performanță (IP)

Criteriul B.1 – Conținutul programelor de studiu

S.B.1.1. Admiterea studenților

Instituția formulează propria politică de recrutare și admitere a studenților și o aplică în mod transparent și riguros, respectând principiul egalității șanselor tuturor candidaților, fără nici o discriminare.

Indicatori de performanță

IPB. 1.1.1.Principii ale politicii de admitere la programele de studii oferite de insituție

IP.B. 1.1.2. Practici de admitere

S.B. 1.2 Structura și prezentarea programelor de studiu

Programele de studiu sunt detaliat formulate în funcție de rezultatele așteptate prin învățare și care corespund unei calificări universitare.

Indicatori de performanță

IP.B. 1.2.1. Structura programelor de studiu

IP.B. 1.2.2. Diferențiere în realizarea programelor de studiu

IP.B. 1.2.3. Relevanța programelor de studiu

IP.B. 1.2.4. Proiectarea planurilor de învățământ plecând de la competențele cu care se preliminează a fi înzestrați absolvenții

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
CERCETĂRII
TINERETULUI
ȘI SPORTULUI

OIPOSDRU

UNIVERSITATEA DE ȘTIINȚE
AGRICOLE ȘI MEDICINĂ VETERINARĂ
'ION IONESCU DE LA BRAD' DIN IASI

IP.B. 1.2.5 Măsura în care programele de studii conduc la formarea de competențe capabile să asigure un plus de competitivitate absolvenților în raport cu absolvenții altor universități

IP.B. 1.2.6 Gradul de formarea unor competente transversale ale studenților în vederea facilitării mobilității pe piața europeană a muncii

IP.B. 1.2.7 Gradul de adaptare la cerințele Cadrului Național al Calificărilor

IP.B. 1.2.8 Gradul de adaptare la cerințele standardelor internaționale de educație

IP.B. 1.2.9 Existența unor programe de studii sau discipline cu predare în limbi de circulație internațională (engleza, franceza) în scopul asigurării mobilității.

IP.B. 1.2.10 Programe de studii integrate în parteneriat / consorții cu universități românești și europene (cu precădere la nivel de master și doctorat) care să conducă și la obținerea de diplome comune (joint degrees);

Criteriul B.2 – Rezultatele învățării

S.B.2.1 – Valorificarea calificării universitare obținute

Cunoștințele, competențele și abilitățile dobândite sunt suficiente pentru a permite absolvenților să se angajeze pe piața muncii, să dezvolte o afacere proprie, să continue studiile universitare în ciclul următor și să învețe permanent.

Indicatori de performanță

IP.B. 2.1.1 Valorificarea prin capacitatea de a se angaja în domeniul de competență al calificării universitare

IP.B. 2.1.2 Valorificarea calificării prin continuarea studiilor universitare

IP.B. 2.1.3 Nivelul de satisfacție al studenților în raport cu dezvoltarea profesională și personală asigurată de universitate

IP.B. 2.1.4 Centrarea pe student a metodelor de învățare

IP.B. 2.1.5 Orientarea în carieră a studenților

IP.B. 2.1.6 Rezultate studii întreprinse pentru analiza eficacității programelor de învățământ, inclusiv compararea lor cu realizările studenților;

IP.B. 2.1.7 Utilizarea acestora în proiecte de îmbunătățire.

Criteriul B.3 – Activitatea de cercetare științifică

S.B.3.1 Programe de cercetare

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
CERCETĂRII
TINERETULUI
ȘI SPORTULUI

OIPOSDRU

UNIVERSITATEA DE ȘTIINȚE
AGRICOLE ȘI MEDICINĂ VETERINARĂ
"ION IONESCU DE LA BRAD" DIN IASI

Indicatori de performanță

IP.B. 3.1.1 Programarea cercetării

IP.B. 3.1.2. Realizarea cercetării

IP.B. 3.1.3 Valorificarea cercetării

IP.B. 3.1.5. Gradul de aplicabilitate a rezultatelor cercetării științifice

IP.B. 3.6. Vizibilitatea internațională a personalului implicat în cercetare

IP.B. 3.7. Parteneriate cu universități și centre de cercetare europene pentru activități comune de cercetare

IP.B. 3.7. Grad de integrare a colectivelor de cercetare în rețele europene de cercetare științifică.

Criteriul B.4 – Activitatea financiară a organizației

S.B.4.1 Buget și contabilitate

Instituția dispune de buget propriu de venituri și cheltuieli și de o contabilitate adecvată, organizată la nivel de instituție, pentru gestionarea financiară a activității de învățământ superior și cercetare, cod fiscal și cont la bancă, altele decât cele ale fundației sau asociației în cadrul căreia funcționează.

IP.B. 4.1.1 Repartizarea cheltuielilor

IP.B. 4.1.2 Contabilitate

IP.B. 4.1.3 Auditare și răspundere publică

IP.B. 4.1.4 Corelația dintre resursele financiare, misiunea și obiectivele unității

IP.B. 4.1.5 Opțiunile bugetare și judiciozitatea lor

IP.B. 4.1.6 Planificarea financiară și satisfacerea nevoilor prezente și anticipate ale programelor și serviciilor, autofinanțarea

IP.B. 4.1.7 Fluxurile financiare, balanțele financiare și specificul lor

IP.B. 4.1.8 Puncte forte și slabe în domeniul resurselor financiare, măsuri pentru remedierea punctelor slabe, orientări majore și proiecte de viitor.

Domeniul C - Managementul calității

Instituția dispune de structuri, politici, strategii și procedee concrete pentru managementul și asigurarea calității activităților de predare, învățare și cercetare și pentru dezvoltarea unei culturi proprii a calității. Structurile se referă la modurile de

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
CERCETĂRII
TINERETULUI
ȘI SPORTULUI

OIPOSDRU

UNIVERSITATEA DE ȘTIINȚE
AGRICOLE ȘI MEDICINĂ VETERINARĂ
"ION IONESCU DE LA BRAD" DIN IASI

organizare și funcționare ale Comisiei pentru evaluarea și asigurarea calității și la relațiile acesteia cu Senatul, Consiliile facultăților și catedrele (departamentale). Politicile se referă la scopurile și obiectivele asigurării calității și la mijloacele de realizare a acestora. Strategiile sunt focalizate pe obiective și se referă la modul de mobilizare a resurselor pentru realizarea în timp a obiectivelor propuse la nivel de instituție și pe programe de studiu.

Standarde (S) și indicatori de performanță (IP)

Criteriul C.1 - Strategii și proceduri pentru asigurarea calității

S.C.1.1 Structuri și politici pentru asigurarea calității

Structurile, politicile și strategiile creează cadrul instituțional pentru dezvoltarea și monitorizarea efectivă a calității, pentru consacrarea unei culturi a calității și pentru îmbunătățirea continuă a standardelor de calitate.

Indicatori de performanță

IP.C. 1.1.1 Organizarea sistemului de asigurare a calității

IP.C. 1.1.2 Politici și strategii pentru asigurarea calității

Criteriul C.2 – Proceduri privind inițierea, monitorizarea și revizuirea periodică a programelor și activităților desfășurate

S.C.2.1 Aprobarea, monitorizarea și evaluarea periodică a programelor de studiu și diplomelor ce corespund calificărilor

În universitate există un regulament privitor la inițierea, aprobarea, monitorizarea și evaluarea periodică a fiecărui program de studiu și a diplomelor emise, iar acesta este aplicat în mod riguros și consecvent.

Indicatori de performanță

IP.C. 2.1.1 Existența și aplicarea regulamentului privitor la inițierea, aprobarea, monitorizarea și evaluarea periodică a programelor de studiu

IP.C. 2.1.2 Corespondența dintre diplome și calificări

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
CERCETĂRII
TINERETULUI
ȘI SPORTULUI

OPOSDRU

UNIVERSITATEA DE ȘTIINȚE
AGRICOLE ȘI MEDICINĂ VETERINARĂ
"ION IONESCU DE LA BRAD" DIN IASI

IP.C. 2.1.3 Utilizarea “benchmarking-ului” (compararea cu buna practică în domeniu) pentru optimizarea ofertei educaționale.

Criteriul C.3 – Proceduri obiective și transparente de evaluare a rezultatelor învățării

S.C.3.1 Evaluarea studenților

Examinarea și notarea studenților se fac pe bază de criterii, regulamente și tehnici care sunt riguros și consecvent aplicate.

Indicatori de performanță

IP.C.3.1.1 Universitatea are un regulament privind examinarea și notarea studenților care este aplicat în mod riguros și consecvent

IP.C.3.1.2. Integrarea examinării în proiectarea predării și învățării, pe cursuri și programe de studiu

Criteriul C.4 – Proceduri de evaluare periodică a calității corpului profesoral, personalului tehnic și administrativ

S.C. 4.1 Calitatea personalului didactic și de cercetare

Universitățile trebuie să dispună de acel personal didactic care, ca număr și ca bază de funcționare, trebuie să fie adecvat numărului total al studenților, în funcție de domeniu, iar în privința calificărilor trebuie să corespundă specificului programelor de studiu și obiectivelor de calitate pe care și le-au fixat.

Indicatori de performanță

IP.C. 4.1.1 Raportul dintre numărul de cadre didactice și studenți

IP.C. 4.1.2 Evaluarea colegială

IP.C. 4.1.3 Evaluarea personalului didactic de către studenți

IP.C. 4.1.4 Evaluarea de către managementul universității

S.C. 4.2. Evaluarea personalului tehnic și de administrație

IP.C. 4.2.1. Evaluarea personalului tehnic și administrativ

IP.C. 4.2.2. Percepția pe care o are personalul asupra instituției

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
CERCETĂRII
TINERETULUI
ȘI SPORTULUI

OIPOSDRU

UNIVERSITATEA DE ȘTIINȚE
AGRICOLE ȘI MEDICINĂ VETERINARĂ
"ION IONESCU DE LA BRAD" DIN IASI

IP.C. 4.2.3. Măsurile complementare întreprinse de instituție în scopul evaluării satisfacției personalului.

Criteriul C.5 – Accesibilitatea resurselor adecvate învățării

S.C. 5.1 Resurse de învățare și servicii studentești

Resursele și serviciile oferite studenților sunt suficiente, adecvate și relevante pentru facilitarea învățării și pentru asigurarea unei vieți studentești de calitate.

Indicatori de performanță

IP.C. 5.1.1 Disponibilitatea resurselor de învățare

IP.C. 5.1.2 Predarea ca sursă a învățării

IP.C. 5.1.3 Programe de stimulare și recuperare

IP.C. 5.1.4 Servicii studentești

Criteriul C.6 – Baza de date actualizată sistematic, referitoare la asigurarea internă a calității

S.C. 6.1 Sisteme de informații

Universitățile colectează, prelucrează și analizează date și informații privind starea calității educației și a vieții studenților în spațiul universitar.

Indicatori de performanță

IP.C. 6.1.1 Baze de date și informații

Criteriul C.7. - Transparența informațiilor de interes public la programele de studii și după caz, certificările, diplomele și calificările oferite.

S.C. 7.1 Informație publică

Transparența publică a datelor și informațiilor, în formă tipărită și în formă electronică, despre toate calificările și programele de studiu, actualitatea, corectitudinea și validitatea acestor informații, trebuie demonstrate permanent.

Indicatori de performanță

IP.C. 7.1.1 Oferta de informații publice

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
CERCETĂRII
ȘI SPORTULUI

CIPOSDRU

UNIVERSITATEA DE ȘTIINȚE
AGRICOLE ȘI MEDICINĂ VETERINARĂ
"ION IONESCU DE LA BRAD" DIN IASI

Criteriul C.8 – Funcționalitatea structurilor de asigurare a calității educației, conform legii.

S.C. 8.1 Structura instituțională de asigurare a calității educației este conformă prevederilor legale și își desfășoară activitatea permanent

Comisia pentru evaluarea și asigurarea calității a fost înființată, are structura și desfășoară activitățile prevăzute prin reglementările în vigoare.

Indicatori de performanță

IP.C. 8.1.1 Comisia coordonează aplicarea procedurilor și activităților de evaluare și asigurare a calității

Criteriul 9. Satisfacția clientului

Acțiunile instituției satisfac partenerii, clienți – parteneri (studenții) și clienții săi externi (angajatorii din companii, administrație, stațiuni de cercetare etc.).

S.C. 9.1. Măsurarea satisfacției clientului

Indicatori de performanță

IP.C. 9.1.1. Percepția pe care o au clienții externi în legătură cu prestările efectuate de instituție și referitor la relațiile pe care le au cu aceasta

IP.C. 9.1.2. Măsurile complementare întreprinse de instituție în scopul evaluării satisfacției clienților

Criteriul 10 Relația cu clienții și parteneriate

S.C.10.1. Universitatea identifică și actualizează cerințele părților interesate (prin modalități de comunicare adecvate) referitoare la produse, cerințele legale și reglementare

Indicatori de performanță

IP.C. 10.1.1 Studii și anchete privind determinarea competențelor și aptitudinilor necesare absolvenților pentru angajare, rezultatele și impactul estimat al cercetării și asistenței directe acordate organizațiilor din mediul economico-social.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
CERCETĂRII
TINERETULUI
ȘI SPORTULUI

CIPOSDRU

UNIVERSITATEA DE ȘTIINȚE
AGRICOLE ȘI MEDICINĂ VETERINARĂ
"ION IONESCU DE LA BRAD" DIN IASI

S.C.10.2. Instituția asigură mobilitatea absolvenților, studenților și profesorilor

Indicatori de performanță

IP.C. 9.10.2.1 Acorduri, parteneriate de colaborare cu parteneri locali, regionali și internaționali din domeniul industrial.

IP.C. 9.10.2.2 Acorduri, parteneriate de colaborare cu institute de cercetare locale, regionale și internaționale.

IP.C. 9.10.2.3 Acorduri, parteneriate de cooperare cu Instituții de învățământ superior locale, regionale și internaționale din domeniul industrial

IP.C. 9.10.2.4 Stabilirea de parteneriate cu agenții economici și asociațiile profesionale pentru realizarea de masterate profesionale, care să răspundă direct cerințelor pieții

4.3. Niveluri de performanță „benchmark” utilizate în elaborarea standardului de calitate

Organizațiile (cele 4 universități implicate în proiect) pot lua în considerare de asemenea ca indicatori de referință, nivelurile de performanță (benchmark) ale unor organizații de învățământ superior din același domeniu, care activează în Spațiul European al Învățământului Superior. Ar fi util în acest sens instituirea unei rețele de benchmarking, sub coordonarea ARACIS, la care universitățile să se poată raporta în elaborarea standardelor de calitate și stabilirea indicatorilor de performanță (cu participarea voluntară a instituțiilor de învățământ superior din România și eventual al celor din alte state membre UE).

4.4. Rețea de colaborare on line și utilizare platformă eLearning

Noul standard de calitate introduce ca element inovator un consorțiu format din 4 universități care vor elabora un standard de calitate comun la care se vor adapta programele de studii de master pe specializările alese.

Este o noutate în planul învățământului universitar românesc, care reprezintă un prim pas în crearea de legături în Spațiul European al Învățământului Superior.

Rețeaua de colaborare on line instituită la nivelul celor 4 universități din Învățământul superior agronomic românesc din cele 4 regiuni (USAMV București,

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI,
CERCETĂRII,
TINERETULUI
ȘI SPORTULUI

CIPOSDRU

UNIVERSITATEA DE ȘTIINȚE
AGRICOLE ȘI MEDICINĂ VETERINARĂ
"ION IONESCU DE LA BRAD" DIN IAȘI

USAMV Cluj-Napoca, USAMV Iași și USAMVB din Timișoara) are ca scop îmbunătățirea calității programelor de studii și creșterea relevanței calificărilor furnizate, în raport cu piața muncii. Pe baza instrumentelor și metodologiei descrise în prezentul raport, cele 4 universități vor forma o echipă mixtă de lucru și vor dezvolta un standard specific de calitate pentru specializările vizate, pe baza căruia se va dezvolta un curriculum comun și se vor revizui cursurile de masterat existente, până la nivelul de conținut științific. Partea inovativă a proiectului constă în faptul că pachetul de cursuri revizuite va fi digitizat, creându-se astfel o bibliotecă cu resurse virtuale, care va putea fi accesată la distanță de cursanți, prin Internet. Materialele digitale nu exersează capacitatea de memorare a studentului, ci permit interacțiunea directă a acestuia cu obiectul învățării (fenomen, proces, concept), asimilarea fiind rezultatul experimentării asupra unui set de soluții posibile și analizei rezultatelor obținute în fiecare caz.

Dezideratul final fiind competența. Această abordare modernă a programului de studii nu va elimina sau neglija relația profesor - student. Instrumentele utilizate sunt comode și eficiente la îndemână, atât a profesorului, cât și a **studentului**.

Impactul deosebit al platformelor eLearning este datorat în mare măsură tehnologiilor multimedia utilizate pentru realizarea lor, avantajele utilizării lor în educația de tip eLearning fiind, în principal, reducerea consumului de timp, posibilitatea adaptării programelor personalizate, a acomodării rapide la schimbările și noile cunoștințe din diverse domenii, posibilitățile extinse de educație interdisciplinară și, nu în ultimul rând, reducerea considerabilă a costurilor educaționale.

Accesul la resursele digitale (on-line) de învățare și cercetare va contribui la atragerea și motivarea tinerilor valoroși, adaptarea lor condițiilor prezente și viitoare de pe piața muncii, la îmbunătățirea participării acestora la ciclul de studii universitare de masterat și implicit la îmbunătățirea formării inițiale a viitorilor cercetători pentru câteva domenii deosebit de importante pentru economia națională, contribuind la formarea unei resurse umane cu înaltă specializare profesională și competitivă pe piața națională și internațională a muncii.

În sesiunile de curs față-în-față, vor fi utilizate cursurile digitale, profesorul gestionând mediul de lucru al fiecărui student, funcție de ritmul de învățare al acestuia. Elevii care nu sunt prezenți în sala de curs vor putea participa de la distanță la curs accesând platforma eLearning din sistemul colaborativ via Internet. Pentru studenții care nu au calculator sau acces internet la domiciliu în fiecare din cele 4 centre

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
CERCETĂRII
TINERETULUI
ȘI SPORTULUI

CIPOSDRU

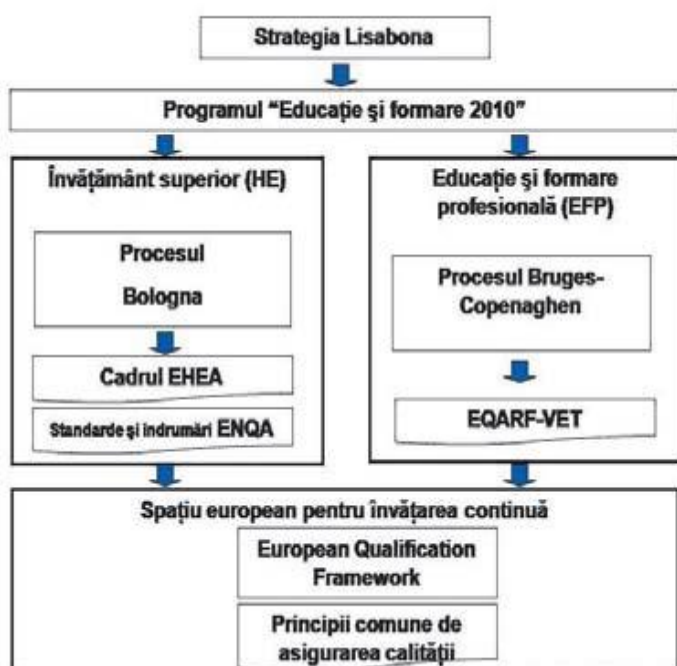
UNIVERSITATEA DE ȘTIINȚE
AGRICOLE ȘI MEDICINĂ VETERINARĂ
"ION IONESCU DE LA BRAD" DIN IASI

universitare al rețelei va fi amenajat și dotat corespunzător câte un laborator de studiu cu capacitate de 25 de locuri, unde studenții vor avea acces liber și nelimitat, inclusiv în week-end, pentru studiu individual. Ei vor putea parcurge cursurile digitale în mod repetitiv, pentru mai bună înțelegere și aprofundarea cunoștințelor, având posibilitatea de auto-evaluare prin teste ad-hoc generate de sistem. În acest fel pregătirea pentru examenele parțiale și finale va fi mult mai eficientă. Sistemul va monitoriza automat accesul studenților pe platformă, oferind profesorilor rapoarte și statistici detaliate privind activitatea acestora, utile în realizarea profilului de învățare al fiecărui elev.

CAP. V COMPATIBILITATEA ȘI COMPARABILITATEA CU STANDARDE INTERNAȚIONALE DE REFERINȚĂ

Standardele și orientările europene de asigurare a calității în învățământ, au fost adoptate în 2005. Ele sunt destinate să reprezinte o referință comună „generală” cu o anumită marjă de interpretare în contextul diferitelor țări, discipline și instituții și cuprind trei părți:

- principii pentru sistemul propriu, intern, de asigurare a calității al instituțiilor de învățământ superior;
- standarde de evaluare externă a instituțiilor de învățământ superior și a programelor acestora de către agenții;

- standarde care se aplică înseși agențiilor de asigurare a calității.

Problema importantă constă însă în recunoașterea reciprocă de către Agențiile de calitate, a acreditării programelor de studii derulate de instituțiile de învățământ superior din statele membre ale Spațiului European. Autorizarea / acreditarea programelor de

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
CERCETĂRII
TINERETULUI
ȘI SPORTULUI

CIPOSDRU

UNIVERSITATEA DE ȘTIINȚE
AGRICOLE ȘI MEDICINĂ VETERINARĂ
"ION IONESCU DE LA BRAD" DIN IAȘI

studii din instituțiile de învățământ superior este atributul agențiilor de asigurare a calității. Creșterea numărului de agenții de calitate a dus la o dezvoltare puternică a rețelelor de asigurare a calității. Comisia susține Asociația europeană pentru asigurare a calității (ENQA)¹², creată în anul 2000. Participarea a crescut rapid la 48 de membri plini din 23 de țări diferite. „Grupul E4” a propus Standardele și orientările europene de asigurare a calității, au fost adoptate în 2005. Consorțiul european pentru acreditare (ECA)¹³, care are 15 organizații membre din 10 țări, urmărește activ recunoașterea reciprocă a deciziilor de acreditare între membrii săi.

Instituțiile de învățământ superior au posibilitatea de a solicita să fie acreditate (sau de a obține alte mărci de calitate) din partea unor agenții incluse în registru din afara propriei țări. Aceasta se poate transforma în realitate numai dacă se îndeplinesc simultan mai multe condiții:

- instituțiile de învățământ superior au nevoie de o autonomie suficientă pentru a solicita o marcă de calitate din străinătate;
- agențiile trebuie să aibă capacitatea, să li se permită și să dorească să opereze în afara frontierelor naționale proprii;
- guvernele naționale și agențiile de asigurare a calității trebuie să confirme agențiile înregistrate din alte țări și să le recunoască concluziile.

Există instituții de învățământ superior care solicită evaluări sau acreditări din partea agențiilor străine, cu excepția agențiilor pe subiect specific și a unor cursuri cu diplomă comună. Doar puține guverne au deschis asigurarea calității în țara lor pentru alte agenții înregistrate (totuși, un exemplu poate fi găsit în țările de Jos). Universitățile din Spațiul european al învățământului superior care solicită o marcă de calitate într-o disciplină dată tind să se adreseze în continuare unor agenții din Statele Unite precum ABET¹⁸ sau AACSB¹⁹.

Se pare, totuși, că un număr tot mai mare de agenții se pregătesc pentru activități de asigurare a calității în afara contextului lor național.

Sistemele calității într-o instituție de învățământ superior se bazează pe existența unui standard (model) care joacă rolul de referențial sau sistem de criterii în cazul evaluării externe (funcția de asigurare a calității), și de ghid pentru organizarea internă (funcția de management al calității).

În Europa și în restul lumii academice au fost dezvoltate și aplicate sisteme și modele naționale diverse, reprezentând de regulă combinații ale celor menționate

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
CERCETĂRII
TINERETULUI
ȘI SPORTULUI

CIPOSDRU

UNIVERSITATEA DE ȘTIINȚE
AGRICOLE ȘI MEDICINĂ VETERINARĂ
"ION IONESCU DE LA BRAD" DIN IASI

anterior. Dintre acestea, în UE sunt de remarcat sistemul britanic (având la bază procedurile QAAHE), sistemul olandez (condus de Inspectoratul Ministerului Educației și de Asociația Universităților) și cel în vigoare în țările scandinave, toate având în comun focalizarea spre programele de studiu, adică spre produse, și nu spre calitatea la nivel instituțional.

Ca opțiuni pentru instituțiile de învățământ superior, pot intra în discuție mai multe tipuri de modele existente în acest moment în mediul academic. Ele pot fi grupate în:

- modele de tip standard cu cerințe minimale obligatorii (ex. ISO 9001);
- modele dezvoltate pentru anumite domenii de învățământ (ex. sistemul EUR-ACE pentru școlile de inginerie. Pentru agențiile de asigurare a calității și de acreditare naționale, acreditarea în vederea acordării etichetei EUR ACE se face în acord cu Standardele ENQA și Codul de bune practici în Spațiul European al Învățământului Superior, The European Association for Quality Assurance in Higher Education);
- modele pentru premii de excelență (ex. modelul european de excelență EFQM).

Opțiunea pentru un anumit model referențial este o decizie care aparține instituției. Ea trebuie să plece de la obiectivele pe care și le-a stabilit aceasta, de la reglementările naționale și de la experiența de care dispune în acest domeniu. O abordare treptată, pe grade de maturitate, asigură o bună implementare.

Dintre modelele structurate amintite, ISO 9001:2008 este cel mai simplu de implementat, cerințele lui sunt traductibile pentru instituțiile de învățământ superior și ar putea constitui prima treaptă de dezvoltare a unei culturi a calității. Într-o etapă ulterioară, pe baza experienței dobândite, se poate aborda un model mai complex ca de exemplu ETQM.

O comparație între varianta clasică de autoevaluare și verificare externă aplicată deja în Învățământul Superior din România și sistemele de management al calității utilizate pe scara largă în economie, administrația publică, organizații sociale dar și de către universități este prezentată în tabelul următor.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
CERCETĂRII
TINERETULUI
ȘI SPORTULUI

OPOSDRU

UNIVERSITATEA DE ȘTIINȚE
AGRICOLE ȘI MEDICINĂ VETERINARĂ
"ION IONESCU DE LA BRAD" DIN IAȘI

Model/ Standard	Metode pentru certificarea sistemului de management al calității	Recunoașterea internațională	Implicarea autorității naționale în procesul de acreditare / autorizare	Implicarea organizațiilor europene
Autoevaluare ARACIS	Inspecție/validare externă ARACIS Autorizare/acreditare	Nu	Da	ENQA VET
ISO 9001/2008	Autoevaluare /Certificare de terță Parte neutră	Da	Nu	EA/IAF MLA
SR EN ISO 9004:2010	Autoevaluare/atestare IQNet	Da	Nu	IQNet
Modelul de Exelență EFQM	Autoevaluare/ Participare la Premiul Național / European al Exelenței	Da	NU	EFQM

Concluzie: În condițiile în care ARACIS fundamentează doar cerințele de bază ale oricărui sistem de asigurare a calității implementat de către un furnizor de programe de studii universitare, decizia privind alegerea soluției celei mai adecvate revine numai furnizorului de educație (programe de studii). Acesta poate demonstra într-o formă documentată modul în care sunt implementate cerințele de asigurare a calității. Orice variantă s-ar alege însă, fiecare organizație furnizoare de programe de studii trebuie să înceapă cu autoevaluarea sistemului de asigurare a calității, urmată de o verificare externă, efectuată de o instituție credibilă și imparțială.

Responsabilitatea menținerii și îmbunătățirii sistemului de management al calității revine instituției de învățământ superior, furnizoare de programe de studii.

CAP. VI CONCLUZII FINALE

Sistemul calității nu constituie un scop în sine, ci un mijloc prin care instituția de învățământ superior este orientată spre performanță. Prin intermediul acestuia se dezvoltă o cultură a calității în rândurile personalului și studenților.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
CERCETĂRII
TINERETULUI
ȘI SPORTULUI

CIPOSDRU

UNIVERSITATEA DE ȘTIINȚE
AGRICOLE ȘI MEDICINĂ VETERINARĂ
"ION IONESCU DE LA BRAD" DIN IAȘI

Indiferent de standardul de referință agreat, sistemul de management al calității organizațiilor universitare presupune aceleași elementele fundamentale:

- orientarea spre satisfacerea cerințelor și așteptărilor clienților (studenți și angajatori) și celorlalte părți interesate ale instituției de învățământ superior (personalul instituției, instituțiile statului, comunitatea academică, etc.);
- atitudinea proactivă a conducerii instituției în problema calității, care se exprimă în principal prin crearea unui mediu adecvat performanței pe toate dimensiunile activității instituției, precum și sistemul de priorități în alocarea resurselor;
- abordarea problemei calității în termeni strategici: misiune, valori, principii, politici, strategii, obiective, etc.
- menținerea sub control și îmbunătățirea continuă a proceselor din instituție;
- implicarea și responsabilizarea personalului;
- identificarea unor indicatori relevanți ai calității și evaluarea/măsurarea acestora;
- documentarea sistemului în vederea furnizării de dovezi obiective care să creeze încredere clienților și părților interesate în capacitatea instituției de a răspunde cerințelor și așteptărilor lor.

Indiferent de sistemul ales, funcție de poziția pe care instituția vrea s-o câștige în plan național și european, autoevaluarea trebuie să devină o practică permanentă, nu doar cu ocazia evaluării pentru autorizare/ reautorizare sau monitorizare. Este interesul instituției de a-și crea și crește credibilitatea în spațiul european și de a oferi servicii performante partenerilor săi.

Manager proiect

Prof. Dr. Doina Carmenica Jităreanu

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
CERCETĂRII
TINERETULUI
ȘI SPORTULUI

OPOSDRU

UNIVERSITATEA DE ȘTIINȚE
AGRICOLE ȘI MEDICINĂ VETERINARĂ
"ION IONESCU DE LA BRAD" DIN IASI

Bibliografie :

- Ordonanța Urgență nr. 75 din 12-07-2005 privind asigurarea calității educației;
- Legea nr. 87 din 10-04-2006 aprobarea O.U.G. 75/2005
- Metodologia de evaluare externă, standardele, standardele de referință și lista indicatorilor de performanță a Agenției Române de Asigurare a Calității în Învățământul Superior;
- *Ghidul Calității în Învățământul Superior*. Coord. prof. dr. Sorin POPESCU, prof. dr. Constatin Brătianu, autori: prof. dr. Gabriela Atanasiu, prof. dr. Costache Rusu, prof. dr. Constantin Oprean, prof. dr. Adrian Curaj, prof. dr. Ștefan Buzărnescu;
- Metodologia de evaluare externă, standardele, standardele de referință și lista indicatorilor de performanță a ARACIS;
- Bruxelles, 21.9.2009 COM (2009) 487 final Raport al comisiei către consiliu, parlamentul european, comitetul economic și social european și comitetul regiunilor: Raport privind progresele înregistrate în asigurarea calității învățământului superior.

BENEFICIAR

UNIVERSITATEA DE ȘTIINȚE
AGRICOLE ȘI MEDICINĂ VETERINARĂ
"ION IONESCU DE LA BRAD" DIN IAȘI

PARTENERI

UNIVERSITATEA DE ȘTIINȚE
AGRICOLE ȘI MEDICINĂ VETERINARĂ
CLUJ-NAPOCA

UNIVERSITATEA DE ȘTIINȚE
AGRICOLE ȘI MEDICINĂ VETERINARĂ
A BANATULUI DIN TIMIȘOARA

UNIVERSITATEA DE ȘTIINȚE
AGRICOLE ȘI MEDICINĂ VETERINARĂ
BUCUREȘTI

Titlul programului:

Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane
2007 – 2013

Titlul proiectului:

*Rețea de colaborare universitară online în scopul dezvoltării capacității
de a furniza competențe și competitivitate pentru piața muncii*

Editorul materialului: Universitatea de Științe Agricole și Medicină Veterinară "Ion Ionescu de la Brad" din Iasi

Data publicării: Noiembrie 2010

Conținutul acestui material nu reprezintă în mod obligatoriu poziția oficială a Uniunii Europene sau a Guvernului României